

ПОЛЕН АЛЕРГЕНИХ БИЉАКА У ВАЗДУХУ

Месечни извештај за Ниш и околину: јун 2015.год.

На неопходност мониторинга полена суспендованог у ваздуху указала је Светска здравствена организација (WHO) званичним закључцима састанка на тему „Phenology and Human Health: Alergic Disorders“ који је одржан у Риму 2003.год. WHO потврђује да је аерополен битан узрочник алергијских реакција током последњих 50 година а резултати мониторинга аерополена омогућавају проучавање, превенцију, дијагностиковање, па и лечење поленских алергија.

У Србији на основу Закона о заштити животне средине, члан 3 тачка 11, полен је окарактерисан као загађивач емитован из природе због, пре свега, негативног и штетног утицаја на здравље људи.

Начин да се помогне особама алергичним на полен, који је препоручен од стране WHO је организовање и спровођење континуираног мерења концентрације полена у ваздуху.

Полен биљака је за човека један од најзначајнијих алергена у ваздуху. Поленова зрна код више од 20% људске популације (сваки пети човек) изазивају алергијске реакције (бронхитис, коњуктивитис, дерматитис, поленска кијавица), док у случају дуготрајног и вишегодишњег излагања високим концентрацијама један део људске популације оболева од хроничног бронхитиса и бронхијалне астме. Загађеност ваздуха у урбаним, индустријским срединама доприносе појачаном алергијском дејству аерополена. Светска здравствена организација је упозорила да ће различите врсте алергијских реакција код људи бити болест савременог човечанства у 21. веку.

Негативан утицај на здравље људи, који изазива полен појединих биљних врста, сврстава ове честице у "природне" загађиваче ваздуха. Концентрација полена биљака у ваздуху зависи од низа фактора који владају у природним стаништима и урбаним срединама. Веома је важно познавање временске и просторне дистрибуције, као и врсте аероалергеног полена, како би се стање пратило и издавало путем извештаја о стању полена, прогноза за наредни период, као и формирање календара полена. Ови подаци су намењени: превенцији код сензибилизисаних особа, као помоћ у ефикаснијем лечењу пацијената у здравственим институцијама, побољшању рада комуналних и урбанистичких служби на уништавању трава и корова које су узрочници алергијских болести, бољем сагледавању потребе увођења законске регулативе, укључивању у међународну сарадњу, јер су проблеми аерополена не само локалног, регионалног него и глобалног карактера.

Мерење концентрације полена 24 алергене биљне врсте у ваздуху обавља се у оквиру систематског праћења концентрације полена на територији града Ниша, у оквиру државне мреже за мониторинг алергеног полена који врши Агенција за заштиту животне средине.

Вредности концентрације полена у ваздуху мере се на висини 15m изнад површине тла. Временски период континуираног узимања узорака почиње почетком фебруара и траје до првих новембарских дана, мада у зависности од временских услова овај интервал може да варира.

Гранична вредност за све алергене биљке изузев амброзије је 30 поленових зрна /m³ ваздуха, а за амброзију 15 поленових зрна /m³ ваздуха.

На основу резултата обављених испитивања може се констатовати следеће:

Мерење концентрације поленових зрна у ваздуху на територији града Ниша у 2015-ој години почело је 09.2.2015. године.

У јуну месецу био је актуелан аерополен следећег дрвећа, трава и корова:

Тисе и чемпреси: Полинација тиса и чемпреса трајала је 9 дана, а концентрације овог полена у ваздуху нису прелазиле граничне вредности.

Врба: Полинација врбе трајала је 7 дана, а концентрације овог полена у ваздуху нису прелазиле граничне вредности.

Борови: Полинација борова трајала је 13 дана, а концентрације овог полена у ваздуху нису прелазиле граничне вредности.

Липа: Полинација липе у овом периоду је трајала 26 дана, а концентрација овог полена у ваздуху је 5 дана прелазила граничне вредности. Највиша концентрација полена постигнута је 14.6. 2015. године и износила ја 163 поленова зрна/ m³ ваздуха.

Траве: Полинација трава у овом периоду је трајала 30 дана, а концентрација овог полена у ваздуху је 12 дана прелазила граничне вредности. Највиша концентрација полена постигнута је 6.6. 2015. године и износила ја 180 поленових зрна/ m³ ваздуха.

Коприва: Полинација коприва у овом периоду је трајала 30 дана, а концентрација овог полена у ваздуху је 14 дана прелазила граничне вредности. Највиша концентрација полена постигнута је 6.6.2015. године и износила ја 174 поленова зрна/ m³ ваздуха.

Киселица: Полинација киселица у овом периоду је трајала 12 дана и била је у граничним вредностима.

Боквица: Полинација боквице у овом периоду је трајала 27 дана и била је у граничним вредностима.

Пепељуге и штиреви: Полинација пепељуга и штирева у овом периоду је трајала 8 дана и била је у граничним вредностима.

Конопља: Полинација конопље у овом периоду је трајала 7 дана и била је у граничним вредностима.

За јун месец издвајамо алергени полен трава (180 поленових зрна/ m^3 ваздуха), коприве (174 поленова зрна/ m^3 ваздуха) и липе (163 поленова зрна/ m^3 ваздуха), који у унакрсним реакцијама са другим присутним поленима погоршавају клиничку слику алергичних особа.

Тим сертифицикованих лица ИЗЈЗ Ниш
за мониторинг, праћење стања и прогнозу аерополена:

Богојевић Зоран

Станковић Немања